

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. septembra 2015

Povzetek

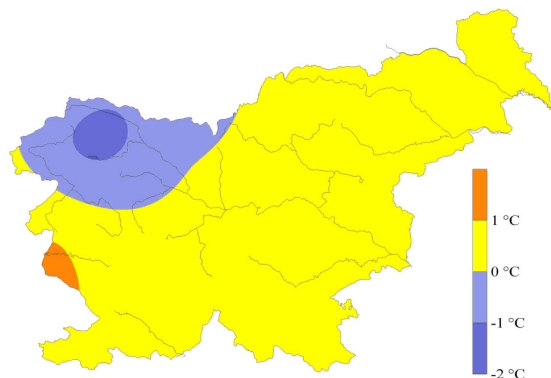
V drugi polovici deкаде se je toplo vreme za nekaj dni poslovilo, a so bile vremenske razmere še ugodne za dozorevanje kmetijskih pridelkov, predvsem plodov sadnega drevja in poznejših sort grozdja. Izjeme so bili le dnevi, ko sta prodor hladnega zraka in veter ohladila ozračje pod 20 °C. V večjem delu države je bila preskrbljenost površinskega sloja tal dobra, kar je bilo ugodno tudi za strniščne posevke in jesenske zelenjadnice na prostem.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Zadnji poletni dnevi, s temperaturami zraka nad 30 °C so se od zadnjih dni avgusta raztegnili še v prvi septembrski dan. Nato se je ohladilo, temperature zraka pa so v drugi polovici deкаде padle pod dolgoletno povprečje. Jutra so bila hladna, v nižinskem delu Slovenije so najnižje jutranje temperature zraka padle pod 10 °C, v Podravju in na Koroškem pod 5 °C, v višje ležečih krajih pa so se spustile tudi pod 0 °C. Kljub ohladitvi so v večjem delu države v vsej dekadni prevladale začetne nadpovprečne temperature zraka, tako da so bile dekadne temperature zraka, z izjemo severozahodnega dela države, malo nad običajnimi, do 1 °C. V nižinskem svetu se je večkrat pojavljala jutranja megla. Zabeležili smo od 4 do 5 deževnih dni, na Obali 3. V južni in vzhodni Sloveniji je bilo padavin od 15 do 40 mm, njihova količina je naraščala proti severozahodu, kjer je padlo do 125 mm dežja. Najbolj je namočilo Goriško ter Julijske Alpe. Padavin je bilo glede na dolgoletno povprečje na južnem in vzhodnem robu države manj kot običajno, delež se je povečeval proti severozahodu, kjer je v osrednji Sloveniji, na Goriškem in Koroškem presegel 150 %, na Bovškem, Gorenjskem in v Zgornjesavski dolini pa 200 %. Po dežju v sredini deкаде, so prišli bolj sončno obarvani dnevi. Najmanj sončnih žarkov so uzrli na Koroškem, kjer je v vsej dekadni sonce sijalo le dobrih 50 ur, na Štajerskem, Gorenjskem, Dolenjskem in v osrednji Sloveniji je bilo sončnih ur od 60 do 70, na Primorskem pa okrog 90.

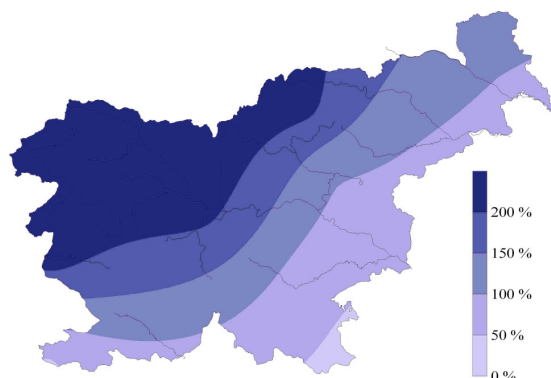
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T, °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	19,1	30,7	7,8
Portorož let.	19,5	32,0	8,2
Ljubljana	16,9	31,6	7,5
Novo mesto	16,7	33,1	6,4
Celje	16,0	31,4	5,7
Maribor let.	16,2	32,6	4,8
Murska Sobota	16,5	33,2	5,4
Rateče	12,2	27,7	-2,3
Slovenj Gradec	14,7	31,6	4,5

Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	96,6	6	4
Portorož let.	15,7	7	3
Ljubljana	87,0	5	5
Novo mesto	25,0	5	5
Celje	38,1	6	4
Maribor let.	38,9	6	4
Murska Sobota	27,8	5	5
Rateče	97,2	5	5
Slovenj Gradec	84,8	6	4

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	90,6	11,7
Portorož let.	92,6	12,1
Ljubljana	68,3	11,5
Novo mesto	61,5	11,9
Celje	60,2	11,2
Maribor let.	58,0	11,6
Murska Sobota	/	/
Rateče	60,9	10,9
Slovenj Gradec	50,6	11,7

* Zaradi izpada podatkov karta deleža dekadne vsote trajanja sončnega obsevanja ni vključena v bilten.

TEMPERATURA TAL

V prvi dekadi septembra je povprečna temperatura tal vztrajala nad dolgoletnim povprečjem. Odkloni so bili večinoma manjši od 1 °C, večji pa so bili le ponekod na celjskem in mariborskem območju ter na Goriškem. Povprečna temperatura tal na globinah 5 in 10 cm se je gibala med 19 in 20 °C, na Primorskem od 22 do 23 °C. Na obeh globinah so se tla le redko ohladila pod 13 °C, na Goriškem in celjskem pa se najnižja temperatura ni spustila pod 14 °C. V opoldanski pripeki so se tla segrela tla do okoli 32 °C na mariborskem območju oziroma do 34 °C na Goriškem. Drugod so bile najvišje temperature tal od 26 do 30 °C.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

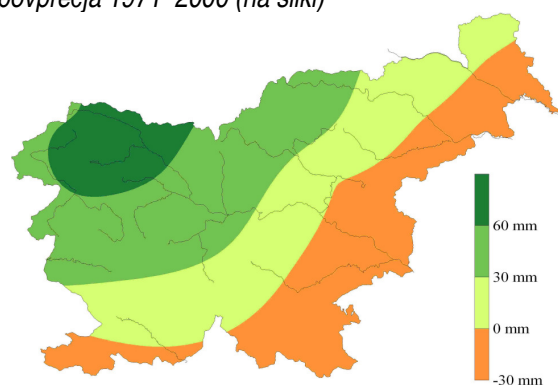
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	22,7	0,9	14,3	34,1	22,8	1,0	16,0	32,0
Portorož let.	22,3	0,4	13,8	29,8	22,6	0,3	16,4	27,6
Ljubljana	19,4	0,2	13,5	28,0	19,7	0,3	15,2	25,0
Novo mesto	/	/	/	/	/	/	/	/
Celje	19,7	1,4	14,6	26,6	19,9	1,3	15,7	24,4
Maribor let.	19,8	1,0	12,6	32,3	20,1	1,1	14,6	27,3
Murska Sobota	/	/	/	/	/	/	/	/
Slovenj Gradec	/	/	/	/	/	/	/	/

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Dekadna vodna bilanca kaže na vodni primanjkljaj na Obali, kjer je bil v Portorožu 27 mm, okrog ničle se je vodna bilanca gibala v Murski Soboti in Novem mestu. Približno 10 mm presežka je bilo v Mariboru in Celju, drugod pa je bila vodna bilanca nad 60 mm. Podobno lahko zapišemo tudi za odstopanja vodne bilance. Na južnem in vzhodnem robu države je bilo odstopanje negativno, do 30 mm, presežki nad običajnimi vrednostmi so se večali proti severozahodu, kjer je bil v Zgornjesavski dolini zabeležen presežek nad 90 mm. Vrednosti izhlapevanja so se v tej dekadi gibale od 19 mm na Koroškem do 30 mm v Pomurju, na Goriškem 35 mm ter na Obali 43 mm.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	61,4	35,2	0
Portorož let.	-27,1	42,8	1
Ljubljana	63,0	24,0	0
Novo mesto	0,3	24,7	1
Celje	12,5	25,6	1
Maribor let.	10,8	28,1	1
Murska Sobota	-1,9	29,7	1
Rateče	74,7	22,5	0
Slovenj Gradec	65,8	19,0	0

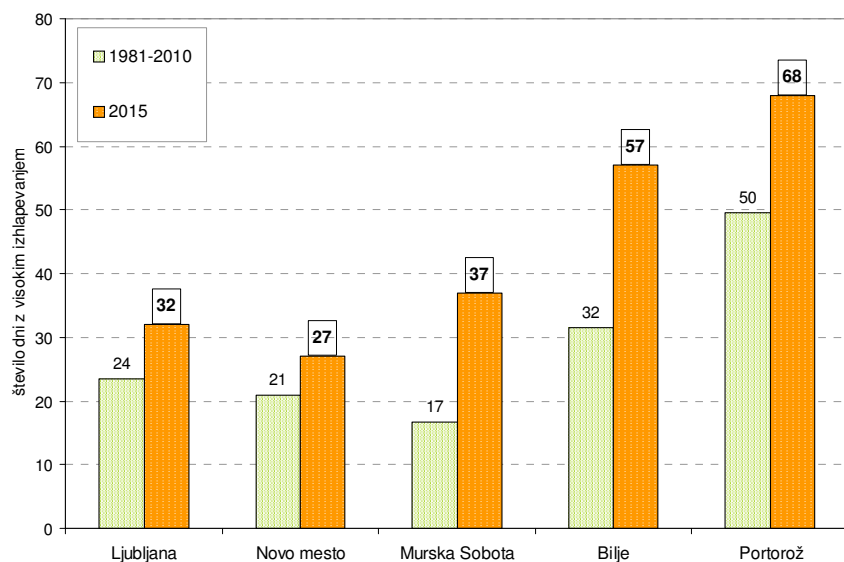

STANJE RASTLIN

Padavine v sredini dekade so v večjem delu Slovenije dobro namočile površinski sloj tal. Na severovzhodu države ter na Obali pa je ob koncu dekade voda rastlinam postala spet nekoliko težje dostopna. Na Goriškem, v osrednji Sloveniji in ponekod na Štajerskem so nadpovprečno visoke temperature zraka in obilna vlaga v površinskem sloju tal v prvi polovici dekade omogočile nagel porast strniščnih posevkov. Koruza za silažo je večinoma že posilirana. Živinorejci so silirali tudi tretji odkos trave. Koruza za zrnje pa prehaja v polno dozorelost. Iz njiv hitijo pobirat tudi buče. Na njivah, s katerih se umika koruza, se bo vsak čas pričela priprava tal za jesensko setev. Prve setve ječmena je pričakovati v zadnji dekadi septembra. V Primorski vinorodni deželi je potekala trgateg, najprej na Goriškem in Vipavskem, nato tudi na Krasu. Vinogradniki pričakujejo zelo dober vinski letnik. Tudi v Podravski in Posavski vinorodni deželi so že trgali zgodnje sorte, srednje pozne in pozne sorte pa še nabirajo sladkorje v grozdnem soku. Prijetno topli dnevi in sveže noči, zlasti v drugi polovici dekade, so bili ugodni za zorenje jabolk, ki so pridobivala značilno obarvanost plodov.

NOVICE

Vsi trije meseci letošnjega meteorološkega poletja (junij, julij in avgust) so bili nadpovprečno topli. Julij je bil v večjem delu države rekordno toplel. Vročinski valovi so bili dolgotrajni in pogosti. Letošnje poletje je bilo glede na dolgoletno povprečje 1981–2010 toplejše za 2 °C toplejše, kar ga uvršča na 2. oziroma 3. mesto v merilnem nizu od leta 1961 naprej.

Izjemno visoke temperature zraka so povzročile visoka dnevna izhlapevanja vode iz tal in rastlin. Predvsem julija je bila toplotna obremenitev velika, saj so bila topla tudi jutra. Posledično je bilo število dni, z visokim izhlapevanjem, ko v dnevu izhlapi več kot 5 L vode na kvadratni meter, najvišje v juliju. V Portorožu je bilo takih dni v juliju kar 26, v Biljah 26, drugod manj kot 20. V vsem poletju pa jih je bilo v Portorožu kar 68, v Biljah 57, drugod od 25 do 40, kar je visoko nad dolgoletnim povprečjem.

Nenamakane kmetijske rastline so na najbolj temperaturno izpostavljenih predelih uspevale v dolgotrajnem sušnem stresu. Poletne poljščine je vodni stres pestil skoraj 100 dni, nekoliko bolje so sušne razmere preživele kmetijske kulture z globljimi koreninami, med njimi zlasti vinska trta. Sušni stres so stopnjevale izjemno visoke temperature zraka, ki so povzročale ožige na poljščinah in plodovih sadnega drevja. Vročih dni, ko je najvišja dnevna temperatura zraka presegla 30 °C, je bilo po nižinskem svetu Slovenije večinoma od 30 do 50.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 16. 9. 2015

SLOVENIJA	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi	dež			plohe	plohe
Tmax [°C]	24	28	29	24	17
Tmin [°C]	15	18	17	15	15
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	7 .. 18	18 .. 36	7 .. 18	0	< 7

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:
<http://meteo.arso.gov.si/met/si/app/webmet/>
pod povezavami *Vreme podrobneje* /*Modelska napoved*/*Verjetnostna napoved - 10 dni*